

Bilag E.**Mindretallets indstilling i den ved Stortingets Beslutning af 26. Juni 1917 nedsatte parlamentariske Valgordningskommission :**

Formandens (Rolf Jacobsen), Aaens og Aarrestads votum.

Dette mindretal indstiller principalt paa, at valg i enmandskredse bibeholdes, dog uten omvalg og med tillægsmandater, der fordeles mellem de partier og grupper, som ved kredsvalgene ikke har opnaad en repræsentation, der staar i forhold til deres stemmetal ved de i kredsene stedfundne valg.

Herom foreligger grundlovsforslag under litr. B, som gaar ut paa 150 repræsentanter, fordelt paa 126 kredsmandater og 24 tillægsmandater (8 for kjøpstæderne og 16 for landdistrikterne). Intet valgdistrikt skal kunne faa mer end 2 tillægsmandater.

Det staar for dette mindretal som en væsentlig betænkelighet ved forholdsvalg i flermandskredse, at fordelingen av repræsentanterne paa valgkomraadets forskjellige dele blir ujevn, saaat særlig de smaa, tyndt befolkede, avsidesliggende dele risikerer at bli urepræsentert.

Selv om vor nuværende ordning med enmandskredse over det hele land er forholdsvis ny, har dog det underliggende Princip, som ogsaa valgkreds-kommissionen av 1900 gjør opmerksom paa, sterk tradition i vort offentlige liv. Det blev allerede i grundloven hjemlet for de fleste byers vedkommende. Men ogsaa i amterne har der altid vist sig en sterk tilbøielighet til at fordele amtets repræsentanter paa dets forskjellige distrikter, hvorved der delvis har utviklet sig av sig selv en lokalrepræsentation i likhet med den, der finder sted ved enmandskredse, (se nævnte kommissions indstilling, s. 15).

Det tør være unødig her at gi nogen nærmere utredning av fordele og ulemper i og for sig ved enmandssystemet. Dette er kjendte forhold, hvorom vel de fleste allerede har opgjort sig en mening. For os veier det at et amt eller valgdistrikt sikres repræsentation og de faar en talsmand for sine interesser. Under den gamle valgmandsordning, hvor i regelen ett parti bestemte det hele valg, kunde dettes valg-mænd ta disse hensyn ogsaa til de svakere kredse, og de gjorde det, som nys anført, i regelen. Ved forholdsvalg vil nok ogsaa de respektive partier regelmæssig ta det samme hensyn ved opstillingen av sin kandidatliste, men intet parti kan vente at faa alle sine kandidater valgt. Resultatet vil helst bli, at de bare faar nogen pladser hver. Om disse pladser blir der indbyrdes konkurrance og i den har de folkerike kredse et forsprang, og man maa regne med at dette blir utnyttet.

Vi finder ikke, at kravet paa repræsentation fra mindre dele av et amt eller valgdistrikt kan eller bør avvises som snævert og uberettiget. Det er i nationalfor-